

West-Brabants Archief

Metadatamodel E-depot

E-depot projectgroep WBA:

Paul van den Bosch
Chantal Damen
Albert Hoekstra
Ilse Jansen
Hans Janssen

Woord vooraf

Bij het samenstellen van het Metadatamodel WBA is dankbaar gebruik gemaakt van het document "Informatiemodel metadatering E-depot Achterhoek". De wijze waarop in dat document het metadatamodel is uitgewerkt en toegelicht, sluit vrijwel naadloos aan op onze benadering van dit onderwerp. Daarom heeft het WBA, met goedkeuring van de auteursrechthebbende, het Achterhoekse document overgenomen en 'vertaald' naar de situatie geldend voor het WBA. Het Achterhoekse voorbeeld bestaat uit een toelichting met daarbij het metadataschema. In het bijzonder de toelichting kon vrijwel één op één overgenomen worden. Het metadataschema was als model eveneens prima bruikbaar. Het benutten van bestaande modellen past in de manier van werken van het recent afgesloten project Archief 2020.

Een woord van grote dank is daarom hier op zijn plaats voor onze collega's van Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers.

Inhoud

Samenvatting.....	4
1. Algemeen.....	6
2. De Archiefregeling, het Metadatamodel WBA en het e-depot.....	7
2.1 Metadata en standaarden (NEN-ISO 23081 en TMLO)	7
2.3 Wat is de functie van een metadatamodel voor een e-depot?	8
2.4 Eén uniform Metadatamodel WBA voor alle e-depotgebruikers	8
2.5 Wat gebeurt er bij niet voldoen aan het Metadatamodel WBA?	9
3. Wijze van toepassing Metadatamodel WBA door zorgdragers	10
3.1 Zorgdragers moeten overbrengen conform Metadatamodel WBA.....	10
3.2 Wat kunnen zorgdragers daarvoor organiseren?	10
3.3 Welke vrijheid heeft de zorgdrager?.....	10
4. Uitgangspunten en keuzes Metadatamodel WBA	11
4.1 Uitgangspunten	11
4.2 Keuzes gemeenschappelijke waardenlijsten.....	12
5. Besluitvorming en beheer Metadatamodel WBA	13
6. Overgangsfase	14
6.1 huidige lokale digitale informatieobjecten niet conform Metadatamodel WBA.....	14
6.2 Overgangsfase: omgaan met al gecreëerde informatieobjecten.....	14
6.3 Overgangperiode	14

Samenvatting

Doel

Archiefvormers produceren in toenemende mate digitale informatieobjecten. Over een aantal jaren moeten deze digitale informatieobjecten conform de Archiefwet 1995 voor duurzame bewaring worden overgebracht naar een digitale archiefbewaarplaats, een e-depot.

Het Metadatamodel WBA maakt onderdeel uit van het project E-depot WBA. Een metadatamodel is een praktische, op de eigen organisatie toegespitste uitwerking van een (wettelijk verplicht) metadataschema. Een metadatamodel beschrijft welke gegevens (metadata) bij digitale informatieobjecten moeten worden vastgelegd om deze duurzaam te kunnen bewaren, beheren en gebruiken. Een relatief kleine inspanning, het vastleggen van de juiste metadata, kan de kwaliteit van de informatievoorziening aanzienlijk verbeteren. Dat is niet alleen in het belang van de overheden zelf en hun onderlinge samenwerking, maar ook en vooral in het belang van de burger en de democratische rechtsorde.

Het doel van dit metadatamodel is om zorgdragers inzicht te geven in de eisen die worden gesteld aan de metadatering van digitale informatieobjecten voor ze kunnen worden opgenomen in een e-depot. Daarnaast is het metadatamodel van belang voor de inrichting van procedures en systemen van het WBA ter voorbereiding op het beheren van een e-depot.

Aanpak

De projectgroep heeft bij het maken van een toekomst bestendig Metadatamodel WBA gekozen om dicht bij de standaard van het Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten (KING), 'Toepassingsprofiel metadatering Lokale Overheden' (TMLO) te blijven. Voorts heeft de projectgroep voornamelijk gefocust op toekomstig over te brengen informatieobjecten.

Conclusies en aanbevelingen

De belangrijkste conclusies en aanbevelingen van de projectgroep zijn:

- Het vaststellen van het Metadatamodel WBA heeft consequenties voor de zorgdragers. Zij worden daarmee verplicht om hun te bewaren informatieobjecten gemetadateerd – conform het Metadatamodel WBA – over te brengen. De beheerder van het e-depot zal informatieobjecten weigeren die niet voldoen.

De projectgroep verplicht zorgdragers hun (te bewaren) informatieobjecten te metadateren conform het Metadatamodel WBA, voordat ze overgaan tot overbrenging van informatieobjecten naar een e-depot.

- Hoe langer de zorgdrager wacht met het metadateren van zijn informatieobjecten volgens het Metadatamodel WBA, des te hoger worden de kosten om vóór overbrenging de informatieobjecten gereed te maken. Achteraf metadateren kost veel tijd en geld en zal soms zelfs onmogelijk zijn. De logische consequentie is dat zorgdragers (archief)systemen en procedures aanpassen om gedurende het werkproces informatieobjecten van de juiste metadata te voorzien.
Op dit moment voldoen documentmanagementsystemen en vakapplicaties vaak niet aan het metadatamodel. Het TMLO mapping traject dat is uitgevoerd in 2016 toont dit aan. Zorgdragers zullen hierin moeten investeren. Er is in dit document wel rekening gehouden met een overgangstermijn.

De projectgroep adviseert zorgdragers documentmanagementsystemen, vakapplicaties en procedures aan te passen aan het Metadatamodel WBA, zodat vanaf het begin van het proces op de juiste manier gemetadateerd wordt.

- Een wijziging in het Metadatamodel WBA kan grote (financiële) impact hebben op zorgdragers. Daarom zijn de uitgangspunten over het beheer vastgelegd, gericht op het beperken van de impact voor zorgdragers en beheerder.

1. Algemeen

Dit document is een metadatamodel dat vervaardigd is als onderdeel van het project E-depot WBA.

Het 'Metadatamodel metadata e-depot West-Brabants Archief' (hierna: Metadatamodel WBA) en dit begeleidend document zijn primair geschreven voor zorgdragers van informatieobjecten. Deze organisaties moeten hun digitale informatieobjecten overbrengen naar een digitale archiefbewaarplaats, een e-depot.

Zorgdragers kunnen in de toekomst niet naar eigen inzicht digitale informatieobjecten ter bewaring aanbieden aan een archiefbewaarplaats. Net als bij het papieren archief zijn hieraan eisen, voortkomend uit de Archiefwet 1995, verbonden. Een deel van die eisen heeft betrekking op de metadatering van de aangeleverde digitale informatieobjecten. Maar welke eisen zijn dat dan? Wat moet de zorgdrager regelen om zijn informatieobjecten over te mogen en kunnen brengen naar de archiefbewaarplaats?

Het metadateren van digitale informatieobjecten kan over het algemeen het efficiëntst gedaan worden rond het creatieproces van die informatieobjecten. Het jaren later metadateren van digitale informatieobjecten kost veel tijd en geld of is zelfs onmogelijk. Om in de toekomst informatieobjecten over te brengen naar een e-depot, is het dus van belang dat zorgdragers nu al de eisen aan metadatering verwerken in het creatieproces van informatieobjecten.

Daarnaast is dit metadatamodel geschreven voor het West-Brabants Archief als beherende organisatie, die zich voorbereidt op het ontwerpen, implementeren en beheren van het e-depot. Het is een middel voor de beheerorganisatie om de eigen organisatie, processen en systemen zodanig in te richten, dat zij informatieobjecten ook daadwerkelijk kan ontvangen, bewaren en beschikbaar stellen.

Dit Metadatamodel WBA is primair geschreven voor over te brengen permanent te bewaren digitale informatieobjecten.

2. De Archiefregeling, het Metadatamodel WBA en het e-depot

In dit hoofdstuk beschrijven we wat het Metadatamodel WBA is. Enerzijds de relatie met de Archiefregeling, de NEN ISO 23081 en het TMLO, anderzijds de betekenis voor (de inrichting van) een e-depot en voor de zorgdragers die er rekening mee moeten houden.

2.1 Metadata en standaarden (NEN-ISO 23081 en TMLO)

Metadata zijn gegevens over gegevens, data over data. Metadata zijn gegevens die context, inhoud en structuur van informatieobjecten, zoals archieven, series, dossiers of informatieobjecten, en hun beheer door de tijd heen beschrijven (1). Informatieobjecten komen in verschillende soorten voor zoals tekstdocumenten, rekenbladen, afbeeldingen, audio- en videobestanden en 2D/3D-bestanden.

Het vastleggen van metadata dient de volgende doelen²:

- het vergroten van de duurzame toegankelijkheid en betrouwbaarheid van overheidsinformatie;
- het bevorderen van een juiste interpretatie van overheidsinformatie;
- het mogelijk maken van gegevensuitwisseling tussen organisaties en/of systemen (interoperabiliteit);
- het transparant en openbaar maken van overheidsinformatie;
- het adequaat beveiligen van overheidsinformatie wanneer en waar het moet;
- het beheren en weer representeren van (digitale) overheidsinformatie.

Het vastleggen van goede metadata – een relatief kleine inspanning – kan de kwaliteit van de informatievoorziening aanzienlijk verbeteren. De baten van de informatiehuishouding stijgen, terwijl de kosten ervan juist kunnen dalen. Dat is niet alleen in het belang van de overheden zelf en hun onderlinge samenwerking, maar ook en vooral in het belang van de burger en de democratische rechtsorde.

Hoe verhoudt het Metadatamodel WBA zich tot de Archiefregeling en NEN-ISO 23081 en het TMLO?

Overheidsorganisaties zijn op grond van de Archiefregeling verplicht op basis van de NEN-ISO 23081 een overzicht (profiel) vast te stellen, waarin ze aangeven welke metagegevens voor de eigen organisatie minimaal nodig zijn om informatieobjecten vast te leggen. In dit overzicht moet ook aangegeven zijn hoe deze informatieobjecten worden vastgelegd.

In 2009 heeft ICTU (ICT Uitvoeringsorganisatie) hiervoor de Richtlijn Metagegevens Overheidsinformatie gepubliceerd. Dit is een metadataschema³ dat overheden praktische handvatten biedt om het verplichte overzicht te maken. Het is verankerd in normen 3b, 4 en 5 van de Baseline Informatiehuishouding Gemeenten.

In 2014 heeft KING op basis van dit metadataschema het TMLO vastgesteld. Het TMLO is een verbijzondering van de Richtlijn Metadata Overheidsinformatie, gericht op lokale overheden. Het is

¹ ISO 23081

² Richtlijn Metadata Overheidsinformatie (2009)

³ Een metadataschema is een logisch plan dat de relaties weergeeft tussen metagegevens-elementen. En dat generieke metagegevens-elementen benoemt en waardeert door ze al dan niet verplicht te stellen. De richtlijn metagegevens overheidsinformatie is een voorbeeld van een metagegevensschema³

bedoeld als model/standaard voor het overzicht (profiel) dat elke zorgdrager individueel dient vast te stellen. Het metadatamodel WBA kan hiermee door alle zorgdragers gebruikt worden als toepassingsprofiel.

Waarom is het Metadatamodel WBA gebaseerd op het TMLO?

Op grond van de huidige Archiefregeling⁴ is de zorgdrager verplicht een metadataschema conform NEN ISO 23081:2006 vast te leggen. KING heeft dit uitgewerkt in een standaard metadatamodel voor lokale overheden, het TMLO. Het TMLO zelf is dus niet wettelijk verplicht, maar een *middel* om aan de verplichting uit de Archiefregeling te voldoen.

De functie van het TMLO is om te komen tot een standaard voor overheden die informatieobjecten gaan metadateren. Dit is belangrijk omdat alleen door standaardisatie moeiteloze en geautomatiseerde uitwisseling van informatie tussen overheidsorganisaties tot stand kan komen.

Leveranciers van (archieff)systemen zijn daarnaast over het algemeen eerder geneigd hun software aan te passen op landelijke standaarden, waardoor de invoering van het metadatamodel sneller en goedkoper kan.

Voor het e-depot is uitwisseling van informatie met andere organisaties van groot belang. Om deze reden is ook aangesloten bij het TMLO. Als zorgdragers hun informatiehuishouding ook inrichten op basis van het TMLO, is dit een basis voor digitaal overdragen van informatieobjecten. Op deze manier zorgen we er gezamenlijk voor dat de informatie die uiteindelijk in het e-depot staat, goed te beheren en te vinden is.

2.3 Wat is de functie van een metadatamodel voor een e-depot?

Een metadatamodel voor een e-depot is een set metadata en relaties waarmee de informatiehuishouding van het e-depot wordt ingericht. De wijze dus waarop de informatieobjecten worden opgeslagen in het e-depot. Hoewel er meerdere deelnemers zijn aan het e-depot, wordt het ingericht volgens één metadatamodel.

Een metadatamodel heeft dus niet alleen een functie voor (de beheerder van) het e-depot. Het schema heeft ook de functie van richtlijn/set van eisen waaraan de deelnemers (zorgdragers) zich moeten houden bij de aanlevering van hun informatieobjecten. Ook al heeft de betreffende deelnemer een eigen (afwijkend) metadatamodel. Het schema moet daarom ook duidelijk zijn, bijvoorbeeld m.b.t. de precieze verwachtingen bij de elementen van het schema (syntax, semantiek).

2.4 Eén uniform Metadatamodel WBA voor alle e-depotgebruikers

Het vastgestelde Metadatamodel WBA is het kader waaraan over te brengen informatieobjecten worden getoetst vóór opname in een e-depot. Door standaardisatie kan uitwisseling van informatie zonder veel moeite plaatsvinden. Eén uniform Metadatamodel WBA voor alle zorgdragers bevordert de uitwisseling van informatie over systemen, afdelingen en organisaties heen. Bovendien kan het beheer van de informatie door het gebruik van een standaard eenvoudiger worden uitgevoerd.

Als gevolg van het vaststellen van een uniform Metadatamodel WBA moet bij het inrichten van (archieff-) systemen van zorgdragers hiermee rekening worden gehouden. Er is immers weinig vrijheid om het anders te doen.

⁴ Archiefregeling art. 19 en art. 24

2.5 Wat gebeurt er bij niet voldoen aan het Metadatamodel WBA?

Net zoals in de papieren situatie worden er in de digitale situatie eisen gesteld aan over te brengen informatieobjecten. De over te nemen informatieobjecten worden aan de standaard Metadatamodel WBA getoetst vóór opname in het e-depot WBA.

De beheerder van het e-depot zal besluiten om de door de zorgdrager voor overbrenging aangeboden informatieobjecten te weigeren wanneer deze niet voldoen aan de gestelde eisen. De zorgdrager kan dan niet aan zijn overbrengingsplicht – volgens de Archiefwet 1995 – voldoen.

3. Wijze van toepassing Metadatamodel WBA door zorgdragers

3.1 Zorgdragers moeten overbrengen conform Metadatamodel WBA

In hoofdstuk twee is beschreven dat zorgdragers die hun digitale informatieobjecten overbrengen naar het e-depot, dit moeten doen conform het Metadatamodel WBA van het e-depot. Overbrengen is geen eenmalige actie, maar een regelmatig terugkerende of zelfs continue activiteit. Procedures, organisatie en systemen moeten erop ingericht zijn om dit voor elkaar te krijgen.

3.2 Wat kunnen zorgdragers daarvoor organiseren?

Uitgangspunt bij onderstaande punten is dat zorgdragers hun eigen (archief)systemen en procedures aanpassen op het Metadatamodel WBA, om nieuwe informatieobjecten (op elk aggregatieniveau) geautomatiseerd te metadateren conform dit Metadatamodel WBA.

Hiertoe adviseren wij de zorgdragers het volgende te organiseren:

- Overnemen van het metadatamodel WBA en implementeren in de eigen informatiesystemen.
- Inrichten van procedures om te zorgen dat bronnen waarnaar het metadatamodel verwijst, beschikbaar blijven. Bijvoorbeeld, volgens het metadatamodel moet bij informatieobjecten worden aangegeven binnen welk classificatieschema deze geregistreerd zijn. Dit schema zal dan geconsolideerd moeten worden.
- Inrichten van een procedure om wijzigingen van het Metadatamodel WBA te verwerken in de eigen informatiesystemen
- Inrichten van een procedure om de door de zorgdrager gewenste wijzigingen in het Metadatamodel WBA te verzamelen en in te dienen bij de beheerder van het e-depot.
- Inrichten van systemen en procedures om het vastleggen van informatieobjecten conform het metadatamodel geautomatiseerd plaats te laten vinden bij creatie.
- Inrichten van systemen en procedures om over te brengen informatieobjecten middels conversie te metadateren conform het Metadatamodel WBA. Dit met name voor gevallen waar dit niet geautomatiseerd mogelijk was in de creatiefase.
- Inrichten van systemen en procedures om over te brengen informatieobjecten uit het eigen archiefsysteem te selecteren en exporteren en uit het eigen systeem te verwijderen.
- Inrichten van procedures om te borgen dat wijzigingen in de (archief)systemen niet leiden tot afwijking van het metadatamodel.

3.3 Welke vrijheid heeft de zorgdrager?

De zorgdrager heeft bij het overbrengen van digitale informatieobjecten naar het e-depot geen vrijheid om af te wijken van het Metadatamodel WBA. Alle verplichte en verplicht indien aanwezige elementen moeten aangeleverd worden conform de vastgestelde semantiek en syntax.

4. Uitgangspunten en keuzes Metadatamodel WBA

Dit hoofdstuk beschrijft de gemaakte keuzes en aannames en discussiepunten bij het maken van het Metadatamodel WBA. Algemene uitgangspunten zijn hierbij van toepassing over:

1. de classificatie van de mate van verplichting van elementen van het TMLO
2. extra sub-elementen
3. gecontroleerde waardenlijsten en semantiek
4. syntax
5. het aantal entiteiten
6. aggregatieniveau

4.1 Uitgangspunten

1. *Verplichte elementen.* Het Metadatamodel WBA is wat de verplichte elementen betreft, nergens strenger dan het TMLO. De normen van het TMLO voldoen aan de verplichtingen uit de Archiefwet 1995. Hogere eisen werpen onnodige drempels op voor de zorgdragers om aan te sluiten op het e-depot. Overigens kunnen zorgdragers intern strengere eisen aan hun eigen metadatering stellen.
2. *Extra sub-elementen.* Het Metadatamodel WBA bevat vooralsnog *geen extra sub-elementen* ten opzichte van het TMLO. In een later stadium kunnen sub-elementen alsnog worden toegevoegd, via de in hoofdstuk 6 beschreven wijzigingsprocedure. De gedachte achter deze keuze is dat uniforme metadatering door de verschillende zorgdragers leidt tot betere doorzoekbaarheid en beheersbaarheid van het totale e-depot.
3. *Gezamenlijke gecontroleerde waardenlijsten.* Zorgdragers werken in hun archivering vaak (waar mogelijk) met gecontroleerde waardenlijsten. Deze verschillen echter per zorgdrager. Harmoniseren van waardenlijsten biedt voordelen voor het doorzoeken van het e-depot, maar heeft grote impact op de informatiehuishouding van de zorgdragers. Daarom is het uitgangspunt van het Metadatamodel WBA om alleen gezamenlijke waardenlijsten te verplichten als dit (naar verwachting) geen grote impact heeft.
4. *Syntax.* Uitgangspunt is dat het Metadatamodel WBA qua syntax zoveel mogelijk vrijheid biedt aan de zorgdragers in verband met de impact van harmonisatie op de individuele zorgdrager. Dit met uitzondering van de datering elementen waarbij een vastgestelde syntax verplicht is.
5. *Entiteiten.* In het Metadatamodel WBA, conform het TMLO, is gekozen voor het één-entiteitmodel.
6. Metadata worden waar mogelijk op het hoogste aggregatieniveau vastgelegd.

4.2 Keuzes gemeenschappelijke waardenlijsten

In de paragraaf 'uitgangspunten' is beschreven dat het Metadatamodel WBA t.o.v. het TMLO bij over te brengen informatieobjecten zo min mogelijk extra eisen stelt aan zorgdragers wat syntax, gezamenlijke waardenlijsten etc. betreft. Toch lijken enkele (sub-)elementen zich wel goed te lenen voor gemeenschappelijke waardenlijsten. Gezamenlijke waardenlijsten hebben als voordeel dat het doorzoeken/filteren van het e-depot vergemakkelijkt. Maar ook maken ze het beheer van het e-depot gemakkelijker (en dus goedkoper). Het is bijvoorbeeld omslachtig en foutgevoelig als er bij het (sub-)element 'Eventplan' per zorgdrager verschillende termen voor conversie worden gebruikt. Wordt alles dan wel meegenomen bij de geplande conversie? Wordt er per ongeluk te veel geconverteerd?

(sub-) element	Toelichting	Waarden
12.2 Event history – type	Het aantal events dat kan voorkomen bij een record lijkt beperkt. Vaste eventwaarden hebben voordeel voor e-depot voor raadplegen, en het controleren/herstellen van historische events. Ook lijkt een conversie naar deze waarden bij overbrenging van rma naar e-depot nog mogelijk (rma zorgdrager hoeft dan niet aangepast te worden).	Zie Metadatamodel WBA. Voorbeelden: <ul style="list-style-type: none"> • creatie • vastgesteld • conversie • migratie
13.2 Event plan – type	Zie 12.2 event history type	
15C-1-3 Aggr. niveau actor	Het aantal aggregatieniveaus dat kan voorkomen bij een Actor, lijkt beperkt. Vaste waarden hebben voordeel voor e-depot voor raadplegen. Ook lijkt een conversie naar deze waarden bij overbrenging van RMA naar e-depot nog mogelijk (RMA zorgdrager hoeft dan niet aangepast te worden).	Zie Metadatamodel WBA. <ul style="list-style-type: none"> • functionaris • team • afdeling • organisatie
17.1 Vertrouwelijkheid – classificatie	Nader bepalen of hier (juridisch) een waardenlijst van te maken valt. Zorgdragers zouden bij overbrenging hun eigen classificatie naar die van het e-depot moeten converteren.	<ul style="list-style-type: none"> • vertrouwelijk • geheim • niet vertrouwelijk • (evt. nader te bepalen waarden)
18.1 Openbaarheid – beperkingen	Zie 17.1	<ul style="list-style-type: none"> • openbaar • beperkt openbaar (openbaar onder voorwaarden) • niet openbaar (alleen mogelijk voor particuliere archieven)
19 Vorm		<ul style="list-style-type: none"> • NEN 2084

5. Besluitvorming en beheer Metadatamodel WBA

Het Metadatamodel WBA kan in de loop van de tijd wijzigen. Bijvoorbeeld omdat onderliggende standaarden als het TMLO wijzigen. Of omdat zorgdragers behoefte hebben wijzigingen of aanvullingen op het Metadatamodel WBA door te voeren.

Tegelijkertijd kunnen wijzigingen impact hebben op of risico's met zich meebrengen voor zorgdragers. Wijzigingen (op verzoek van een van de zorgdragers) kunnen er toe leiden dat alle aangesloten zorgdragers aanpassingen in hun (archief)systemen moeten doen om over te kunnen blijven dragen. Cumulatieve wijzigingen in het Metadatamodel WBA kunnen er toe leiden dat de terugvindbaarheid van records vermindert. Een goede documentatie hiervan is van belang.

Bij het beheren van het Metadatamodel WBA worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Besluitvorming
 - De directeur van het WBA stelt (wijzigingen in) het Metadatamodel WBA vast.
 - Het 'Strategisch Informatieoverleg (SIO)'⁵ adviseert de directeur over verzoeken voor wijziging van het Metadatamodel WBA.
- Standaardisatie
 - Indien wijzigingen worden doorgevoerd in de richtlijn metagegevens overheidsinformatie of het TMLO, worden deze verwerkt in het Metadatamodel WBA.
 - Er is terughoudendheid in het doorvoeren van wijzigingen in het Metadatamodel WBA. Het Metadatamodel WBA blijft binnen de kaders van de standaarden die de basis zijn voor het profiel (bijvoorbeeld: geen nieuwe elementen toevoegen die niet in het TMLO voorkomen).
- Beheer
 - Er wordt een beheerder benoemd voor het Metadatamodel WBA.
 - Er komt een procedure voor wijzigingen van het Metadatamodel WBA. Verzoeken tot wijzigingen worden beargumenteerd ingediend bij de beheerder van het Metadatamodel WBA, zoals bijvoorbeeld wijzigingen van waardenverzamelingen.
 - Er vindt jaarlijkse een actualisatie plaats vanwege wijzigingen in wet- en regelgeving, verandering in beheersmaatregelen of om technologische redenen.
 - Wijzigingen worden gedocumenteerd.
- Operationeel
 - Er wordt geen metadata-element verwijderd uit het Metadatamodel WBA. Als een metadata-element uit het Metadatamodel WBA verwijderd moet worden, wordt het als vervallen aangemerkt of op inactief gezet.
 - Metadata-elementen worden niet vernoemd.
 - Er worden geen metadata-elementen toegevoegd die dezelfde betekenis hebben als een bestaand metadata-element.
 - Wijzigingen in de metadata-elementen hebben aanpassing in het XML-schema tot gevolg. Dit aangepaste schema wordt met een nieuw versienummer beschikbaar gesteld. De oudere versies van het XML-schema blijven beschikbaar.

⁵ <http://archieff2020.nl/projecten/handreiking-strategisch-informatieoverleg-sio>;
<http://www.nationaalarchief.nl/onderwerpen/wetten-regelgeving/archiefbesluit>;
http://wetten.overheid.nl/BVBR0007748/geldigheidsdatum_21-03-2013

6. Overgangsfase

6.1 huidige lokale digitale informatieobjecten niet conform Metadatamodel WBA

Op dit moment zijn er al zorgdragers die digitale informatieobjecten creëren of hebben gecreëerd die over een aantal jaar overgebracht moeten worden naar een e-depot. Dit zijn o.a. zorgdragers die goedkeuring hebben gekregen voor vervanging van (een deel van) hun informatieobjecten. Veel informatieobjecten zijn echter ook al 'digital born'.

Deze digitale informatieobjecten worden nu bewaard in bijvoorbeeld een lokaal DMS/RMA met een aantal metadata. De kans is echter groot dat deze opslag en metadatering niet conform het Metadatamodel WBA is.

Het is niet realistisch te verwachten dat de nu gecreëerde informatieobjecten volledig geconverteerd kunnen worden naar het Metadatamodel WBA. Dit kan niet meer of is te kostbaar.

Een overgangsfase is dus noodzakelijk voor de informatieobjecten die al bestaan en voor de informatieobjecten die nog gecreëerd worden, voordat het Metadatamodel WBA is geïmplementeerd in het lokale (archief)stelsel.

6.2 Overgangsfase: omgaan met al gecreëerde informatieobjecten

Er zijn verschillende mogelijkheden.

1. Conversie van bestaande informatieobjecten naar het Metadatamodel WBA. Blijken de gevormde informatieobjecten al nauw aan te sluiten bij het Metadatamodel WBA? Dan is het misschien toch mogelijk een conversie uit te voeren. Dat kan in het DMS/RMA of met de uit het DMS/RMA geëxporteerde bestanden.
2. Overbrengen informatieobjecten met het leeglaten van bepaalde elementen die normaal verplicht zijn. Ontbreken bepaalde elementen in het lokale DMS/RMA, maar blijft er een bepaald 'minimum' over? Dan kan gekozen worden om in de overgangsfase toch over te brengen zonder deze elementen. Dit minimum moet nader bepaald worden. (zie volgende paragraaf)
3. Overbrengen van informatieobjecten met lagere eisen aan semantiek en syntax. Mogelijk zit bepaalde informatie wel in het lokaal DMS/RMA, maar niet in aparte elementen of conform de voorgeschreven syntax. In de overgangsfase kan een zekere vervuiling geaccepteerd worden.

Ad 3. Consequenties

De laatste optie is niet wenselijk. Deze gaat ten koste van de doelen van metadata en van de Archiefwet 1995, namelijk:

- het vergroten van de duurzame toegankelijkheid en betrouwbaarheid van overheidsinformatie;
- het bevorderen van een juiste interpretatie van overheidsinformatie;
- het mogelijk maken van gegevensuitwisseling tussen organisaties en/of systemen (interoperabiliteit);
- het transparant en openbaar maken van overheidsinformatie;
- het adequaat beveiligen van overheidsinformatie wanneer en waar het moet;
- het beheren en weer representeren van (digitale) overheidsinformatie.

6.3 Overgangsperiode

Niet elke zorgdrager is even ver in het digitaliseringsproces. De ene zorgdrager kan sneller voldoen aan het Metadatamodel WBA dan de andere. Aan de andere kant is het Metadatamodel WBA een vertaling van wettelijke eisen die gesteld worden aan over te brengen (digitale) informatieobjecten.

Het advies is dat het WBA en zorgdragers gezamenlijk een overgangperiode afspreken met een duidelijk einde. Hierbij moet rekening gehouden worden met de fase waarin de zorgdrager zit (wel of niet vervanging) en de benodigde tijd (enkele jaren) waarin procedures en systemen aangeschaft en geïmplementeerd kunnen zijn conform het Metadatamodel WBA.

De verplichting is en blijft dat zorgdragers digitale informatieobjecten overbrengen voorzien van metadata conform dit Metadatamodel WBA. Dat doel ligt dus in de toekomst. Dit leidt ertoe dat we twee fasen onderscheiden:

1. De fase van vaststelling van dit metadatamodel tot het volledig voldoen eraan en realisatie van volledig geautomatiseerde overbrenging
2. De fase vanaf volledig voldoen aan dit metadatamodel en realisatie van geautomatiseerde overbrenging. Dit gaat in op 1 januari 2020.

De aanname is dat alle zorgdragers in de eerste fase een hybride archiefsituatie kennen d.w.z. dat er zowel analoge als digitale informatieobjecten zijn gearchiveerd. Afhankelijk van het moment van implementatie van vervanging, zullen de meeste zorgdragers in de tweede fase overwegend digitale informatieobjecten kennen, maar analoge archivering is niet uit te sluiten. In de derde fase is er definitief alleen maar sprake van digitale archivering.

Zoals gezegd is deze fasering voor elke gemeente verschillend. Maatwerk is daarvoor noodzakelijk. Het WBA gaat de volgende handelswijze hanteren:

Fase 1:

Zorgdragers doen, daarbij ondersteund door het WBA, onderzoek naar de mate van volledigheid, toegankelijkheid en betrouwbaarheid van de nog niet overgebrachte informatieobjecten. Daarbij wordt een grondige vergelijking gemaakt tussen de analoge en digitale dossiers.

De uitkomst van dit onderzoek bepaalt in welke vorm de informatieobjecten worden overgebracht. De uitkomst van het onderzoek bepaalt eveneens welke metadata van toepassing zijn. Hoe dan ook worden informatieobjecten in een afgesproken blokperiode overgebracht. Zo'n archiefblok kan dus bestaan uit enkel analoge dossiers, een mix van analoog en digitaal of enkel digitale dossiers. De metadata worden per blok in één toegang of inventaris verwerkt. In het geval van digitale dossiers worden de daarbij horende metadata met die dossiers opgenomen in het e depot.

Fase 2:

In deze fase zijn zorgdragers verplicht om het Metadatamodel WBA volledig te volgen. Deze eis is verdedigbaar, omdat ervan mag worden uitgegaan dat met software leveranciers (bijv. van een DMS) afdoende afspraken zijn gemaakt om hun systemen volledig daarop aan te laten sluiten. Daarmee rust er een verplichting op de zorgdrager om bij de keuze voor een DMS- of andere archiefwaardige applicatie de eis mee te geven aan de mogelijke leverancier dat deze een TMLO compatible product kan leveren. Op deze manier wordt het mogelijk om de "ideale" situatie te bereiken dat zowel metadatering als export van data geautomatiseerd wordt uitgevoerd.